

DE ONGELUKKEN VAN HET LAM GODS

Een Amerikaans kunsthistoricus gespecialiseerd in kunstdiefstal, Noah Charney, kwam onlangs in Gent zijn opus voorstellen aan de pers, in de buurt van zijn studieobject, het *Lam Gods*. Hij toonde er een indrukwekkende kennis van onze kunstgeschiedenis. Voor de diefstal van de *Rechtvaardige rechters* heeft hij Karel Mortier, de specialist terzake, geconsulteerd. Hij vermeldde tijdens het persgesprek, terloops, dat er blijkbaar nog niet geopende dossiers bij het bisdom berusten. Maar het was voor hem ook duidelijk dat de diefstal in 1934 slechts een van de vele bedreigingen was in het lange en zeer bewogen bestaan van het veelluik. Zijn studie daarover, die eerst in het Engels verscheen, heeft dan ook iets van een spannende historische studie. Dat is te danken aan zijn schrijftalent en de interessante invalshoeken. Noah Charney zoekt een verklaring voor al die diefstallen, zoals een inspecteur het motief van de moord. Hij stelt dat het *Lam Gods* misschien het meest opmerkelijke Europese kunstwerk is. Het bracht een volledig nieuwe visie op artistiek, conceptueel en technisch gebied. De gedachte dat het werk mysteries en geheime boodschappen bevatte, speelde vaak mee. Het formaat is buitengewoon. De diefstallen waren niet het werk van een enkeling want het werk weegt bijna twee ton. De korte maar zo verwoestende Beeldenstorm, de legers van grote heersers als Napoleon en Hitler, de ambitie van verzamelaars als koning Friedrich Wilhelm III van Pruisen, brand, corruptie bij het personeel van de kathedraal, verkeerde of brutale behandelingen: dat alles heeft het *Lam Gods* doorgemaakt en overleefd. De ergste bedreigingen gingen, volgens Charney, uit van de legers van Napoleon – de grootste kunstroof ooit – en van de nazi's die het werk tenslotte in een zoutmijn in Oostenrijk verborgen. Toen het Duitse leger de streek moest ontruimen, kwam het bevel de mijn (die de top van de hele Europese kunst bevatte, bestemd voor het Führermuseum in Linz) op te blazen. De explosieven werden geplaatst. Men weet niet echt wie dat verhinderd heeft. Merkwaardig is dat de speciale eenheid

Noah Charney
Vertaling: Roelof Posthuma
Het Lam Gods, 's werelds meest begeerde meesterwerk, het Gents altaarstuk van Van Eyck
366 blz.
Paperback
ISBN 9789024531110
19,95 euro
Uitgeverij Luitingh

van het Amerikaanse leger verschillende panelen van het *Lam Gods* uitgepakt aantrof. Even verder stond de Madonna van Michelangelo uit Brugge. Iemand moet er in die dagen nog naar gekeken hebben en misschien niet op de fatale knop gedrukt. Hitler en vele nazi's waren er immers van overtuigd (net als daarvoor koning Wilhelm III van Pruisen) dat de toekomst van het Germaanse Rijk in het werk vastgelegd was, voor wie het kon lezen. Misschien is dat wel stof voor een nieuwe kunstthriller.

Charney schrijft spannend maar laat zich niet meeslepen. Wie meer wil weten kan terecht in zijn bronvermelding en bibliografie. Het boek is immers uitstekend gedocumenteerd.

Noah Charney is de oprichter van een internationale academie voor de studie van kunstdiefstal, ARCA (www.artcrime.info). Arca organiseert elke zomer een congres daarover in Amelia (Umbrië) met specialisten uit verschillende disciplines. Hij schrijft ook voor de Amerikaanse kunstblog Artinfo en publiceerde *De Caravaggio kunstgreep*, een kunstthriller, uitgegeven bij Luitingh.

Joost De Geest